

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ СОНЯШНИКУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Мусієнко А., здобувач вищої освіти

Технолого - економічного коледжу Миколаївського НАУ

Науковий керівник – Коваленко Г.В. канд. екон. наук,

ст. викладач кафедри економіки підприємств

Миколаївський національний аграрний університет

Для України соняшник – дуже цінна технічна культура. Він має високі вимоги до клімату, місця вирощування, а особливо до температури та вологи. Про принципову придатність місцевості до вирощування на ній соняшнику говорять, виходячи з наявної суми ефективних температур. Окрім того що для сівби соняшнику ґрунти повинні прогрітися не менше ніж до 6-8°C на глибині 5 см, мінімальна сума ефективних температур для ранніх сортів та гібридів, тривалість вегетативного періоду яких становить близько 150 днів, повинна відповідати 1450°C. Від сівби до появи перших сходів залежно від ґрунтової температури потрібно від тижня до 20 днів. Наступний важливий період росту триває близько 40 днів. При цьому рослина утворює близько 10 кг сухої маси на гектар на день. Далі, до цвітіння, коли основна маса кореневої системи вже сформувалася, відбувається основний ріст і з найбільшим поглинанням поживних речовин та води. Тоді утворення сухої маси сягає 200 кг на гектар на день. Тривалість цієї фази росту обмежується 35-40 днями. Також важливо, щоб із другої половини травня температура трималася на рівні 15°C. Орієнтуючись на середню тривалість вегетаційного періоду культури у 140-160 днів, сума ефективних температур має сягати 1600 °C.

Підвищеним попитом на світовому ринку користуються створені останнім часом форми соняшника кондитерського напрямку (високий вміст

білка) та з високим (89 – 90%) вмістом олеїнової кислоти. Економічна ефективність виробництва соняшника залежить від складного комплексу природно-економічних, технологічних, науково-технічних факторів.

Підвищення ефективності виробництва соняшнику має народногосподарське значення і є вирішальною передумовою прискореного розвитку агропромислового комплексу і дальшого зростання результативності економіки України.

Світовий ринок олійної продукції на сучасному етапі набув стрімкого розвитку, що зумовлено як зростанням харчового попиту на олію та жири рослинного походження, так і застосуванням олійної сировини в технічних цілях. Як свідчать статистичні дані, світове виробництво рослинних олій за останні п'ять сезонів зросло на 25 %, водночас збільшення обсягів зерна становило лише 8 %.

Споживання олійних культур у світі має тенденцію до зростання. У минулому сезоні попит на олійні культури перевищував 455 мільйонів тонн, що більше на 20 % за середньорічний показник останніх десяти років.

Олійні культури в Україні поступово набирають популярності, проте структура посівних площ щороку змінюється в залежності від рентабельності їх виробництва та погодних умов, які безумовно впливають на обсяги збору. У 2017/2018 маркетинговому році спостерігаємо зниження валового виробництва олійних культур на 1,84 млн тонн у порівнянні з минулим роком. Основними причинами скорочення виробництва технічних культур стало скорочення посівних площ під соняшник та, відповідно, зменшення виробництва олійної, а також зниження урожайності соєвих бобів, що стало ключовою причиною скорочення виробництва сої у 2017 році.

Валове виробництво соняшнику в поточному маркетинговому році склало 12,17 млн тонн, що на 1,45 млн тонн менше показника минулого року. Передумовами цього слугувало зниження посівних площ та очікуване зниження врожайності соняшнику до рівня 2,1 т/га через несприятливі погодні умови.

Собівартість виробництва соняшнику в 2016 році складала 448,3 грн/ц. Вартість вирощування з року в рік росте, однак попит на зовнішньому ринку та пізнаваність українського бренду соняшникової олії також збільшується, саме тому ця культура користується попитом серед фермерів.

Не зважаючи на перспективи у вирощуванні культури, слід враховувати наступні особливості галузі: соняшник вибагливий до умов обробітку; агротехнічні вимоги не дозволяють вирощувати цю культуру у вузькоспеціалізованих господарствах; рослини цієї культури дуже чуттєві до всіх видів гербіцидів.

За 2018 рік Україна імпортувала насіння зернових та олійних культур на загальну суму, яка у 20 разів перевищує минулорічні обсяги вітчизняного експорту насінневого матеріалу.

Ефективне виробництво соняшнику можливе насамперед у складі соняшникового підкомплексу, під яким розуміється сукупність різноманітних галузей і видів діяльності, серед яких виробництво, заготівля, зберігання, переробка та реалізація насіння соняшнику і продукції його переробки формує основне виробництво підкомплексу. Ефективне функціонування підкомплексу неможливе без добре розвинутого інфраструктурного забезпечення: наявності спеціалізованого транспорту, діяльності науково-дослідних інститутів, селекційних станцій, конструкторських бюро, які забезпечують селекцію культури, насінництво та агротехніку вирощування, технологію зберігання і переробки насіння соняшнику, олії, зеленого корму, силосу, макухи та шроту.

Список використаних джерел

1. Євчук Л. А. Напрями підвищення ефективності вирощування соняшнику та виробництва соняшникової олії // Вісник аграрної науки Причорномор'я.- 2005.- №1.- С.42-46

2. Карпенко А.В. Проблеми ефективності виробництва соняшнику в регіоні / Механізм господарювання і економічна динаміка в АПК: Вісник ХДАУ. – Харків, 2001. - №7. - С. 218-220.

3. Кузьмінська Н. Л. Особливості функціонування олійножирової галузі України// Економіка АПК. – 2011. – №12. – С. 161–165.